

Sygn. akt III AUa 3798/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Anna Kubasiak

Sędziowie: SA Grażyna Kornas

SO del. Ewa Stryczyńska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 r. w Warszawie

sprawy (...) Towarzystwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

z udziałem zainteresowanej A. C.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji (...) Towarzystwa (...) z siedzibą w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 września 2012 r. sygn. akt XIV U 344/12

oddala apelację.

Sygn.akt III AUa 3798/12

UZASADNIENIE

Płatnik składek - „(...) Towarzystwo (...) z siedzibą w W. - wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 14 grudnia 2011r. (nr (...) (...) oraz Nr (...) (...)), dotyczących A. C., wnosząc o ich „unieważnienie”. Płatnik podniósł, że w czasie przeprowadzanej kontroli Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie w pełni wykorzystał postanowienia art. 87 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), dotyczących przesłuchań świadków, ubezpieczonego i płatnika składek.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, ponieważ zaskarżone decyzje wydane zostały na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 9 ust. 1 i 1a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) i są faktycznie oraz prawnie uzasadnione. Organ wskazał na art. 6 ust. 1 pkt 4 w/w ustawy, zgodnie z którym obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają m.in. osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Organ podkreślił również, że zgodnie z art. 46 ust.1 ustawy systemowej płatnik składek jest obowiązany, według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne

składki za dany miesiąc kalendarzowy, zatem w świetle tego przepisu obowiązek zapłaty składki we właściwej wysokości ciąży na płatniku i nie może się on z tego obowiązku zwolnić.

W piśmie z dnia 4 marca 2012 r. odwołujące Towarzystwo wskazało na obowiązek informacyjny ZUS, wynikający z art. 44 ust. 1 oraz art. 50 ust. 1 powołanej ustawy, które zobowiązują Zakład do przesłania każdemu ubezpieczonemu tzw. „informacji o stanie konta” do 31 lipca każdego roku za rok poprzedni, a ponadto na art. 50 ust. 2e i 2f, wyraźnie wskazujący na „możliwość dla ubezpieczonego, aby w przypadku stwierdzenia rozbieżności, braku lub błędnego naliczania składek społecznych, osoba ubezpieczona mogła zgłosić do płatnika składek na piśmie tzw. „wniosek o sprostowanie danych”.

Postanowieniem z 17 maja 2012r., Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej A. C., która nie zajęła stanowiska w sprawie.

Wyrokiem z 13 września 2012r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania Towarzystwa (...) w W. w sprawie toczącej się przy udziale zainteresowanej A. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z 14 grudnia 2011r. (Nr (...) - (...)) oraz z 14 grudnia 2011r. (...) o podleganie ubezpieczeniu społecznemu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 1 grudnia 2010r. zawarta została umowa zlecenie nr (...) pomiędzy (...) Towarzystwem (...) w W. a A. C.. Zgodnie z § 2 tej umowy, zleceniobiorca zobowiązał się wykonywać zlecenie z należytą starannością oraz zgodnie ze swoją wiedzą oraz kwalifikacjami w okresie: od 1 grudnia 2010r. do 31 marca 2011r. w ustalonym wymiarze czasu pracy. W dniach 7 i 9 marca 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w W., przeprowadził kontrolę płatnika składek (...) Towarzystwo (...) w W..

W wyniku kontroli Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w W., decyzją nr (...) z 14 grudnia 2011r., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 lit. a), art. 38 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 9 ust. 1 i 1a, art. 13 pkt 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że A. C. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 grudnia 2010r. do 7 lutego 2011r.

Decyzją (...) z 14 grudnia 2011r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1c, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w W., stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia A. C., podlegającej ubezpieczeniom jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) wynosi za grudzień 2010r. 580 zł (ubezpieczenie emerytalne i rentowe), 0 zł (ubezpieczenie chorobowe), 580 zł (ubezpieczenie wypadkowe), 514,69 zł (ubezpieczenie zdrowotne), a za styczeń 2011r. 594,50 zł (ubezpieczenia emerytalne i rentowe), 0 zł (ubezpieczenia chorobowe), 594,50 zł (ubezpieczenia wypadkowe) oraz 547,56 zł (ubezpieczenia zdrowotne).

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedmiotowej sprawy, których treść ani autentyczność nie budziły wątpliwości, nie były też przez żadną ze stron kwestionowane.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy uznał odwołania za bezzasadne i wskazał, że procedura stwierdzania nieważności decyzji regulowana jest przez Kodeks postępowania administracyjnego (art. 156 - 159 tegoż Kodeksu) i należy do właściwości organów administracji publicznej. Natomiast Sądy rozpoznają jedynie odwołania od decyzji wydawanych przez organy rentowe (art. 477⁸ - art. 477¹⁶ k.p.c.).

Sąd stwierdził, że nieprawdą jest, że zaskarżone decyzje wydane zostały wyłącznie na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), gdyż

organ wskazując podstawę prawną decyzji, zgodnie z art. 107 §1 k.p.a., wskazał także inne przepisy prawa. Stwierdzić przy tym należy, że przepis ten nakłada na Zakład obowiązek wydania decyzji w każdym przypadku, gdy wystąpi spór dotyczący obowiązku ubezpieczeń społecznych. Ogólna kompetencja Zakładu do wydawania decyzji w zakresie indywidualnych spraw dotyczących ustalania wymiaru składek i ich poboru wynika natomiast z art. 83 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy.

Odnośnie zarzutów dotyczących prawidłowości przeprowadzonej kontroli Sąd wskazał, że nie mają one związku z rozstrzygnięciem zaskarżonej decyzji. Kontroli Sądu podlega jedynie rozstrzygnięcie zaskarżonej decyzji organu rentowego, natomiast prawidłowość przeprowadzonej kontroli może być przedmiotem badania, jeśli ma wpływ na rozstrzygnięcie decyzji.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, chyba że są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat. Zgodnie z art. 13 pkt 2 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: zleceniobiorcy - od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Sąd stwierdził, że w myśl tego przepisu A. C. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia wskazanego w umowie jako dzień rozpoczęcia wykonywania umowy - 1 grudnia 2010r. do dnia jej wygaśnięcia 31 marca 2011r. A. C. 26 rok życia ukończyła przed zawarciem umowy zlecenia i nie jest uczniem lub studentem. Powołany przez organ art. 9 ust. 1 i 1 a powołanej wyżej ustawy nie znajduje zastosowania do osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy, gdyż z jego treści wynika, że odnosi się on do osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 10, 18a, 20 i 21 ustawy. Powołanie jego w podstawie prawnej decyzji uznać należy zatem za błędne, co jednakże nie ma wpływu na zasadność rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji.

Obowiązek płatnika obliczania, potrącania z dochodów ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek za dany miesiąc kalendarzowy, jest oparty na art. 46 ust. 1 powołanej ustawy i był w przedmiotowej sprawie bezsporny. Obowiązek informacyjny przewidziany w art. 44 ustawy dotyczy jedynie zgłoszenia, o którym mowa w art. 43 ustawy to jest zgłoszenia płatnika składek, a nie zgłoszenia poszczególnych pracowników czy osób zatrudnionych na innej podstawie do ubezpieczenia. Art. 50 ust. 1, 2e i 2f ustawy dotyczy informowania ubezpieczonego o stanie jego konta, czyli o wysokości składek faktycznie przekazanych przez płatnikach. Przepisy te nie odnoszą się do płatnika składek. Mowa jest w nich o informacji. Informacja ze swej istoty nie określa zakresu obowiązków zarówno ubezpieczonego jak i płatnika. Art. 36 ust. 13 ustawy dotyczy co prawda zgłoszenia do ubezpieczenia, jednakże nakłada obowiązki informacyjne na płatnika składek, a nie na organ rentowy. To samo dotyczy art. 41 ust. 7a ustawy, który dotyczy imiennych raportów miesięcznych korygujących.

Mając powyższe względy na uwadze, Sąd orzekł o oddaleniu obu odwołań jako bezzasadnych.

Apelację od powyższego wyroku złożył płatnik - (...) Towarzystwo (...) w W. zaskarżając wyrok w całości zarzucił naruszenie art. 2 Konstytucji RP, z którego to przepisu wyprowadza się zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz art. 32 Konstytucji RP poprzez nie stosowanie zasady, że wszyscy mają prawo do równego traktowania poprzez władze publiczne i wszyscy wobec prawa są równi.

W apelacji podniesiono, że Towarzystwo odczuło dyskryminację stosowaną ze strony ZUS, gdyż organ rentowy nie zbadał rzeczywistej przyczyny nie opłacania przez płatnika „pełnych” składek na ubezpieczenie społeczne za A. C., a odwołał się jedynie do przepisów ustawowych „wygodnych” dla ZUS - nie udowadniając płatnikowi winy umyślnej. Sąd Okręgowy, w ocenie skarżącego, nie uwzględnił „błędów popełnionych przez ZUS”-tj. nieprzestrzegania art. 36

ust. 13 i art. 41 ust 7a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585, ze zm.).

Ponadto apelujący zarzucił, że Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku zawarł stwierdzenie, że zgodnie z art. 36 ust. 13 i art. 41 ust. 7a, Zakład zobowiązany był do informowania płatnika o nieprawidłowościach w dokumentach zgłoszeniowych do ubezpieczenia oraz miesięcznych imiennych raportach rozliczeniowych. Znaczyłoby to, że ZUS przyznał się do błędów w tej sprawie, a płatnik naliczał składki ubezpieczeniowe za A. C. prawidłowo, ponieważ ZUS nie poinformował płatnika o nieprawidłowościach w dokumentach zgłoszeniowych i w miesięcznych imiennych raportach rozliczeniowych.

Pozwany organ nie ustosunkował się do zarzutów i wniosków apelacji.

Sąd Apelacyjny III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. zważył, co następuje :

Apelacja płatnika - Towarzystwa (...) w W. „(...) (...)” jako bezzasadna, podlega oddaleniu w całości, na podstawie art. 385 k.p.c.

Na wstępie wskazać należy, że poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, jako nie budzące wątpliwości i nie kwestionowane przez strony, w zakresie istotnym dla sporu, Sąd Apelacyjny przyjmuje także za podstawę własnego rozstrzygnięcia, uznając je za w pełni wyczerpujące i nie wymagające uzupełnienia na tym etapie postępowania.

Jako bezzasadny Sąd Apelacyjny ocenia zawarty w apelacji zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Skarżący nie wyjaśnił wprawdzie na czym polega naruszenie przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku przytoczonej normy konstytucyjnej, niemniej jednak wskazać należy, że fundamentem ustroju politycznego w Polsce jest zasada demokratycznego państwa prawnego. Wytycza ona kierunki rozwoju ustroju państwa, stanowi podstawę dla stanowienia prawa przez parlament, stanowi też nakaz dla całego aparatu wykonawczego, by jego działalność służyła realizacji tej zasady. Została w niej wyrażona wola ustrojodawcy, aby państwem zarządzano zgodnie z prawem, by prawo stało ponad państwem, było wytyczną działania dla niego i dla społeczeństwa. Z zasady tej wynika najwyższa ranga Konstytucji w systemie źródeł prawa i rola ustawy uchwalanej przez parlament, jej priorytet w tworzeniu porządku prawnego w państwie. Z powyższym bezpośrednio wiąże się zasada, że w demokratycznym państwie prawnym byt organu państwowego opiera się na prawie, które określa zarazem kompetencje organu i wyznacza granice jego działalności.

Podkreślić zatem należy, że zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013r. poz. 1442 ze zm., zwanej ustawą systemową) zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych określone ustawą wykonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do art. 68 ust. 1 ustawy do zakresu działania Zakładu należy między innymi realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności: stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych, wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, prowadzenie rozliczeń z płatnikami składek z tytułu należnych składek, prowadzenie indywidualnych kont ubezpieczonych i kont płatników składek. Stosownie zaś do dyspozycji zawartej w art. 83 ust. 1 ustawy systemowej Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń, czy ustalania wymiaru składek i ich poboru.

Wbrew zatem przekonaniu apelującego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając decyzje, które są przedmiotem niniejszego procesu, nie naruszył obowiązujących przepisów prawa, lecz wykonał ciężący na tym organie ustawy obowiązki.

Z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Zgodnie zaś

z art. 12 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z zastrzeżeniem wynikającym z ust. 2 i 2a tego przepisu.

Nie było sporu w przedmiotowej sprawie co do tego, że płatnik w dniu 1 grudnia 2010r. zawarł z A. C. umowę zlecenia, stanowiącą podstawę do wydania przez organ decyzji.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy systemowej, każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, przy czym obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych m.in. w art. 6 ust. 1 pkt 4 (zleceniobiorcy), należy do płatnika składek. Stosownie zaś do art. 46 ust. 1 ustawy płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Z powyższego wynika zatem, że składki na ubezpieczenie społeczne stają się wymagalne w terminie ich płatności niezależnie od tego, czy zostały prawidłowo rozliczone i wskazane w deklaracji rozliczeniowej, stosownie do art. 46 ust. 1, art. 47 ust. 1 ustawy systemowej oraz art. 31 tej ustawy. W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, że składki stają się wymagalne w terminie ich płatności, niezależnie od przyczyn, które doprowadziły do ich niezapłacenia, gdyż obowiązek ich uiszczenia wynika z samego faktu zaistnienia tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, w przedmiotowej sprawie z zawarcia umowy zlecenia pomiędzy apelującym płatnikiem a A. C.. Zawarcie tej umowy cywilnoprawnej z mocy prawa skutkuje obowiązkiem objęcia A. C. ubezpieczeniem społecznym o charakterze obowiązkowym w zakresie emerytalnym, rentowym i wypadkowym, co wynika w sposób jednoznaczny z przytoczonych wyżej przepisów ustawy systemowej. Obowiązkiem, a nie uprawnieniem organu rentowego, było zatem wydanie decyzji objętych niniejszym postępowaniem z uwagi na wyniki przeprowadzonej kontroli i ustalenie niewykonania obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatnika.

Wymienione wyżej obowiązki spoczywające na płatniku, należą do sfery zobowiązań o charakterze publicznoprawnym, które nie mogą podlegać ograniczaniu, modyfikacji czy miarkowaniu z uwagi na zasady współzycia społecznego, bez względu na to jakim rodzajem działalności zajmuje się płatnik. Przepisy te mają bowiem charakter bezwzględnie obowiązujący, który w drodze zastosowania jakiegokolwiek klauzuli typowej dla zobowiązań cywilnoprawnych, nie mogą być uchylane, ani zmieniane. Nie ma także znaczenia podnoszona w apelacji kwestia „dobrej woli” po stronie płatnika, gdyż w omawianej materii kwestia winy nie ma znaczenia dla powstania i realizacji obowiązków z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zarzuty apelacji dotyczące tej kwestii są zatem nietrafne.

Jako chybiony należy ocenić także zarzut naruszenia w zaskarżonym wyroku art. 32 ust.1 i 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym wszyscy są wobec prawa równi, mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Z normy tej wynika równość wobec prawa, co oznacza prawo równego traktowania przez władze publiczne, której to zasady władze muszą przestrzegać. Jednakże z tej generalnej zasady wynika także zakaz stosowania dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym. Dyskryminacji tego rodzaju nie mogą usprawiedliwiać żadne przepisy i żadne przyczyny. Od zasady równości Konstytucja nie zna żadnych odstępstw i wyjątków. Zastosowanie powyższej zasady w przedmiotowej sprawie oznacza, że każda osoba wobec której powstanie tytuł do objęcia jej ubezpieczeniem społecznym z racji jakiegokolwiek obowiązkowego tytułu, przewidzianego w ustawie, w tym przypadku z racji zawartej umowy zlecenia, zostanie tym ubezpieczeniem objęta w zakresie przewidzianym w ustawie. Nie może być zatem mowy o naruszeniu powyższej zasady przez organ rentowy poprzez wydanie kwestionowanych decyzji.

Mając zatem na uwadze powyższe rozważania należało uznać, że A. C. jako zleceniobiorca podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w zakresie wynikającym z decyzji organu zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, zatem podstawa faktyczna decyzji organu została ustalona prawidłowo. Apelacja zatem jako pozbawiona uzasadnionych podstaw i zawierająca nietrafne zarzuty, jest nieskuteczna.

Biorąc zatem pod uwagę poczynione ustalenia faktyczne oraz przedstawione rozważania prawne, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji, jako bezzasadnej.

Sędziowie : Przewodniczący:

SA (...)

(...)